

ਨੌਂ ਕਲੀਆ ਹਾਰ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਐਮ. ਏ.

ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ : ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਲਾਹੌਰ।

325
9

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਸਿਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ,
ਲਾਹੌਰ

ALL RIGHTS STRICTLY RESERVED.

੨੫੨੪੨੧
ਜ ੪੨ ਨ

29556

DECEMBER 1943

Published by S. Jiwan Singh M. A.

&

Printed by S. Jamiat Singh at the Guru Ramdas
Printing Press, Katra Jallianwala, Amritsar.

ਇਕ ਸੁਰ

(ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਮਿਜ਼ਰਾਬ ਚੋਂ)

ਪਿਆਰੀ ਉਸ਼ਾ ਦਾ ਲਾਚੀ ਹਾਰ ਗਵਾਚ ਗਿਆ ;
ਉਸ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਸੁਜਾ ਦਿਤੀਆਂ ।
ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਪਰਚਾਉਣ ਲਈ,
ਮੈਂ ਪਰੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਰ ।
ਇਸਨੂੰ ਚੋਰ ਨਹੀਂ ਚੁਰਾ ਹੰਗਾਏ,
ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਕਾ ਸਕਦਾ,
ਇਹ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਚੋਂ,
ਨੌਂ ਰਤਨਾਂ ਦਾ,
ਨੌਂ ਕਲੀਆ
ਹਾਰ ਹੈ ।

ਸ: ਸ: ਸ:

ਮੇਰੀ ਲਾਡਲੀ ਨਾਜੋ ਨੂੰ

ਇਹ ਭੀ ਲਓ

ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਰਚਨਾ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਖਿਆਲ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਜਾਂ ਬਰੀਕੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੇਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖਾਸ ਗੁਣ ਵਾਯੂ-ਮੰਡਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੈ। ਕਵੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜਤਨ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਸ਼ੈਲੀ ਬਣਾਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਰਚਨ ਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਅੱਧੀ ਛੋਹ ਨਾਲ ਮਜ਼ਮੂਨ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਇਕਾਂਗੀ ਨਾਟਕ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਮੂਨ ਦੇ ਅਨਕੂਲ ਕੁਝਕੁ ਸਤਰਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਮਜ਼ਮੂਨ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਮਜ਼ਮੂਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਲਿਖਾਰੀ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨੋਟ ਜਾਂ ਟੋਟਕੇ ਅੰਤਕਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਜ਼ਮੂਨ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬੀਅਤ ਦੇ ਸਜਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਮਰ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਫਲ ਲੋਕ ਸੌਂ ਕੇ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ ਸੁਰਤੀਵਾਨ ਹੀ ਜਾਗਦੇ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਰਸ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਜੰਗਲ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਇਕ ਰਸਤਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਦਾ ਪੰਧਾਉ

TO READ THE ENTIRE BOOK PLEASE CONTACT US:

whatsapp: +92-3160770117

email: worldcentreforpunjabi@gmail.com

World Centre for Punjabi, Lahore, Pakistan.